

БИЗНЕС КОМПАС

За Република Турция

през 2022 г.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Територия: 783 562 кв. км.

Население: 84 680 273 (към 31.12.2021 г.)

Столица: Анкара

Регион: Югоизточна Европа и Северозападна Азия

Национален празник: 29 октомври – Ден на Републиката

Национална валута: Турска лира

Основни официални езици: Турски език

ФОРМА НА УПРАВЛЕНИЕ

Форма на управление: Президентска република

Висш законодателен орган: МЕДЖЛИС /Велико Национално Събрание на Турция - Türkiye Büyük Millet Meclisi – еднокамарен Парламент с 600 депутати, избирани за срок от 5 години/
Председател на Великото национално събрание събрание на Турция /Меджлис/ – Мустафа ШЕНТОП /MUSTAFA ŞENTOP/ – начало на мандата 24.02.2019 г.

Изпълнителна власт: Министерският съвет /назначава се пряко от президента и е на негово подчинение/

Правителство:

Вицепрезидент Фуат ОКТАЙ

/Fuat OKTAY/

Министър на правосъдието Бекир Боздаг

/Bekir BOZDAĞ/

Министър по въпросите на семейството и социалните услуги Деря ЯНЪК

/Derya YANIK/

Министър по въпросите на труда и социалната сигурност..... Ведат БИЛГИН

/Vedat BILGIN/

Министър на околната среда, градоустройството и климатичните промени
..... Мурат КУРУМ
/Murat KURUM/

Министър на външните работи Мевлют ЧАВУШОГЛУ
/Mevlüt ÇAVUŞOĞLU/

Министър на енергетиката и природните ресурси Фатих ДЪОНМЕЗ
/Fatih DÖNMEZ/

Министър на младежта и спорта Мехмет КАСАПОГЛУ
/Mehmet M. KASAPÖĞLU/

Министър на хазната и финансите Нуредин Небати
/Nureddin NEBATİ/

Министър на вътрешните работи Сюлейман СОЙЛУ
/Süleyman SOYLU/

Министър на културата и туризма Мехмед Нури ЕРСОЙ
/Mehmet Nuri ERSOY/

Министър на националното образование Махмут Йозер
/Mahmut ÖZER/

Министър на националната отбрана Хулуси АКАР
/Hulusi AKAR/

Министър на здравеопазването Фахреттин КОДЖА
/Fahrettin KOCA/

Министър на индустрията и технологиите Мустафа ВАРАНК
/Mustafa VARANK/

Министър на земеделието и горите Вахит Киришчи
/Vahit KİRİŞÇİ/

Министър на търговията Мехмет МУШ

/ Mehmet MUŞ/

Министър на транспорта и инфраструктурата Адил Караисмаилоглу
/Adil Karaismailođlu/

Действащ Парламент:

Последни проведени избори: 24.06.2018 г.

Разпределение на депутатските места към 25.01.2023 г.:

Управляваща коалиция:

- Партия на справедливостта и развитието /Adalet Ve Kalkınma Partisi – AKP/ на Реджеп Т. Ердоган 286 места;
- Партия на националистическото действие / Milliyetçi Hareket Partisi - MHP/ на Девлет Бахчели – 48 места;

Двете партии участваха на изборите в коалиция – „Републиканска коалиция“ – общо 334 места;

Опозиционни партии:

- Народно-републиканска партия /Cumhuriyet Halk Partisi – CHP/ на Кемал Кълъчдароглу – 134 места;
- Добрата партия /İyi Parti/ на Мерал Акшенер – 37 места;
- Партия на щастието /Saadet Partisi - SP/ на Темел Карамолаоглу – 1 места;

Трите партии участваха на изборите в коалиция – „Национален алианс“ – общо 172 места.

Като самостоятелен участник – Демократична партия на народите /Halkların Demokratik Partisi – HDP/ на Сезаи Темелли и Первин Булдан – 56 места;

Други партии – 13 места;

Независими – 4 места;

Свободни позиции – 21 места.

ОБЩО: 600 депутати

ИКОНОМИКА

Актуално икономическо развитие:

Република Турция се характеризира със смесена пазарна икономика с доминиращ сектор на услугите, следван от промишлеността, селското стопанство, автомобилостроенето и текстилната индустрия.

Развитието на турската икономика през 2022 г. беше основно повлияно от нетрадиционната икономическа политика на правителството и ефектите от конфликта в Украйна, като се запазиха характерните за страната макроикономическите дисбаланси. От една страна Турция продължи тенденцията за ръст на износа, но от друга, Анкара беше изправена пред предизвикателства като свръх-високи нива на инфлацията и съответно намаляване на покупателната способност на населението. Беше продължено прилагането на „турският икономически модел“, който цели намаляване на зависимостта от вносни продукти, локализиране на производството, увеличаване на износа чрез поддържане на нисък лихвен процент и достъп до кредитиране.

Износът през 2022 г. е възлиза на 231,2 млрд. щ.д., ръст с 11,9% спрямо 2021 г. Вносът е в размер на 364,4 млрд. щ.д., ръст с 34,3% спрямо 2021 г. Външнотърговският дефицит за годината възлиза на 133,2 млрд. щ.д., което представлява ръст от 142,4 % спрямо през 2021 г. Основните експортни дестинации през годината са Германия, САЩ, Ирак, Обединеното кралство и Италия. Държавите с най-голям внос в Турция бяха Русия, Китай, Германия и Италия.

На годишна база, през първата четвърт на 2022 г. БВП на страната отбеляза ръст от 7,3%, който през второто се тримесечие се повиши до 7,6%. През третата четвърт официалната статистика регистрира забавяне на икономическата активност и ръст на БВП от 3,9%. По оценки на Световната банка през 2022 г. турската икономика е отбелязала растеж от 4,7%, а прогнозата за 2023 г. е за ръст от 2,7%.

На валутния пазар през 2022 г. се запази тенденцията за девалвация на турската лира, която загуби около 30% от стойността си спрямо щатския долар. Все пак въведените от управляващите мерки свързани с гарантирането на лихвите по депозити в местна валута имаха положителен ефект, като ограничиха процеса на обезценяване и не позволиха резки промени във валутните курсове.

Инфлацията през 2022 г. достигна до рекордните 85,5% през октомври, преди да спадне до 64,3% през декември 2022 г. Спадът се отдава основно на благоприятния базов ефект и спадът в цените на основните енергийни продукти.

Безработицата към ноември 2022 г. е 10,2% по данни на Турския статистически институт, като същата отбелязва спад от 1% спрямо предходната година.

Основни макроикономически показатели:

ПОКАЗАТЕЛ	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
БВП по текущи цени (млрд. щ. долара)	958	939	864	870	859	778	761	720	819	-
Ръст на БВП (%)	8,7	-2,0	-8,0	0,7	-1,3	-9,5	-2,2	-5,4	13,75	-
БВП на глава от населението (в щ. долара)	12 615	12 158	11 006	10 895	10 590	9 453	9 127	8 538	9 661	-
Бюджетен дефицит (% от БВП)	- 1,0	- 1,1	- 1,0	- 1,1	- 1,5	- 2,0	2,9	3,6	2,9	-
Инфлация за периода (%)	7,49	8,85	7,67	7,77	11,14	16,33	15,17	12,28	36,08	64,27
Безработица (%)	9,0	9,9	10,3	10,9	10,9	11,0	13,7	13,2	12	-
Заети (хил.)	24 601	25 933	26 621	27 205	28 189	28 738	28 080	26 812	29 994	31 574
Минимална заплата (в щ. долара)	543,35	517,81	468,20	545,36	488,32	421,93	450,90	419,90	319,1	452
Външнотърговски баланс (млрд. щ. долара)	- 99,9	- 84,6	- 63,4	- 56,1	- 77,1	- 55,0	-31,17	-49,9	-46,1	-133,2
Вътрешен дълг (млрд. щ. долара)	226,3	202,7	174,3	170,4	154,8	121,6	126,9	144,3	207	-
Външен дълг – брутен (млрд. щ. долара)	389,8	401,9	396,1	404,2	453,2	444,9	435,1	450,1	441	-
Курс на т. лира към щ. долар	1,88	2,19	2,72	3,02	3,64	4,81	5,67	7,01	13,32	18,69
Преки чуждестранни инвестиции (млрд. щ. долара)	12,9	12,8	17,6	14,0	11,5	12,8	9,3	7,7	14,2	-

Природни ресурси:

Турция е на десето място в света по разнообразие на находища на минерали. В страната се произвеждат около 60 вида минерали. Най-големи находища има от бор – 72 % от световните резерви. Другите природни ресурси включват въглища, желязна руда, мед, хром, уран, антимон, живак, злато, борат, варовик, мрамор, магнезий, перлит, сяр, глина и други.

Условия за развитие на селското стопанство:

Турция е сред водещите страни в света по производство на лешници, череши, смокини, кайсии, круши, нар. Вторият в света производител на дини, краставици и нахут. Третият производител на домати, патладжан, зелени чушки, леща, шам фъстък. Другите продукти, с които страната се нарежда сред водещите производители в света са лук, маслини, захарно цвекло, тютюн, чай, ябълки, ечемик, памук, бадеми, пшеница, ръж, грейпфрути, лимони. Продуктите на животновъдството, включително месо, мляко, вълна и яйца възлизат на над 30 % от общата производителност в селското стопанство. Риболовната индустрия е друга много важна част от икономиката на страната.

В сектора на земеделието в Турция са заети около 20 % от работещите в страната. В последните две десетилетия секторът на земеделието бележи сериозен ръст, но като цяло

темповете му на развитие изостават от темповете на общото развитие на икономиката. Заетостта в другите сектори е около 20 % в индустрията, около 7 % в строителството и около 53 % в сектора на услугите.

Степен на развитие на отделните сектори:

Основните сектори в икономиката на Турция са производството на текстил, хранителни продукти, автомобилостроенето, електрониката, туризма, минното дело /въглища, мед, бор/, стоманодобива, строителството (традиционно сред най-силно развитите сектори), преработката на петрол, добив на дървен материал, производство на хартия. Силно развити са и производството на специализирана продукция за нуждите на армията, строителството на кораби (Турция е на четвърто място в света след Китай, Южна Корея и Япония) и безпилотни летателни апарати за цивилни и военни цели. В последните години силно развитие се наблюдава в секторите на транспорта и комуникациите.

Данъчната система в Турция е сходна на тази в ЕС, с някои малки изключения. Подоходният данък е диференциран с нарастваща ставка според размера на доходите, ДДС (KDV) е в размер на 1, 8 или 18 % в зависимост от стоките и услугите. Съществува специализиран данък върху комуникациите (ÖİV) от 10%, влязъл в сила на 30.01.2021 г. Данък специално/лично потребление (ÖTV) обхваща луксозни стоки и такива, оказващи негативно въздействие върху здравето и околната среда. Същият варира в диапазона от 1-2% до 220%.

Държавният сектор има силно присъствие, особено в някои сектори. Например в сектора на енергетиката държавните компании са преобладаващи, в банковия сектор над 50 % от банките са държавни. Въпреки това продължава процесът на приватизация, чрез който да бъде намалено участието на държавата в редица сектори, като най-сериозни са темповете в сектора на енергетиката.

ЧЛЕНСТВО В МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

Турция членува в следните регионални и международни организации: ADB (нерегионален член), Australia Group, BIS, BSEC, CE, CERN (наблюдател), CICA, D-8, EAPC, EBRD, ECO, EU (кандидат за членство), FAO, FATF, G-20, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IDB, IEA, IFAD, IFC, IFRC, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, NATO, NEA, NSG, OAS (наблюдател), OECD, OIC, OPCW, OSCE, Paris Club (присъединен), PCA, SECI, UN, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNIFIL, UNMIS, UNRWA, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO.

ПРИВЛЕЧЕНИ ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ

През последните няколко години Турция реализира добър растеж и структурни реформи, насочени към привличане вниманието на международните инвеститори. През 2021 г. са осъществени нови инвестиции в общо 264 проекта, превръщайки страната в петата най-търсена дестинация за реализиране на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ). Освен това Турция заема едно от лидерските места сред развиващите се страни по ръст на ПЧИ. Обезценката на националната валута, относително високата безработица от 10% и повече, както и предлаганите от държавата стимули се явяват движеща сила в привличането на чуждестранни инвеститори.

За периода 2003-2021 г. са привлечени общо 239 млрд. д., както следва:

- финанси – 31,6%
- производство – 24,2%;
- енергиен сектор – 10,6%;
- комуникационни и информационни технологии – 8,8%;
- търговия на едро и дребно – 8,4%;
- транспорт и складиране – 4,7%;
- строителство – 3,2%;
- други дейности – 8,5%.

Разпределение съобразно държавите, от които произхождат ПЧИ:

- Нидерландия – 15,7%;
- САЩ – 8,1%;
- Великобритания – 7,5%
- района на Персийския залив - 7,1%;
- Австрия – 6,2%;
- Германия – 6.2%;
- Люксембург – 6.0%;
- Испания – 5,6%;
- Белгия – 5.2%;
- Франция – 4,4%;
- Азербайджан – 4,2%;
- Гърция – 4.0%;
- Други – 19,8%.

През 2002 г. броят на опериращите в Турция компании с чужд капитал е 5 600, а през 2022 г. достига 78 257. През 2021 г. ПЧИ от България към Турция са 30,4 млн. евро.

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

Към 30.11.2022 г. Турция отчита следните резултати:

1) Външна търговия по години (хил. щ. долара)

Година	Износ	%	Внос	%	Салдо	Общо
2018	177 168 756	12,8	231 152 482	-1,1	- 53 983 726	408 321 238
2019	180 832 721	2,0	210 345 202	-9,8	- 29 512 481	391 177 923
2020	169 644 527	-6,6	219 516 287	4,3	- 49 871 760	389 160 814
2021	225 214 458	32,8				
2022	231 295 014	2,7				

Основни страни партньори при износ /хил. щ. долара/

№	Страна	2022	Страна	2021	Страна	2020
	Общо	231 295 014	Общо	225 214 458	Общо	169 637 755
1	Германия	19 339 263	Франция	19 311 023	Германия	15 978 698
2	САЩ	15 502 112	Нидерландия	14 720 364	Великобритания	11 235 582
3	Ирак	12 602 455	Германия	13 703 695	САЩ	10 182 966
4	Великобритания	11 946 292	Италия	11 473 021	Ирак	9 142 047
5	Италия	11 306 028	Великобритания	11 125 650	Италия	8 082 560
6	Испания	8 898 390	Ирландия	9 619 642	Франция	7 195 168
7	Франция	8 487 682	Дания	9 111 137	Испания	6 683 488
8	Русия	8 031 647	Гърция	6 764 786	Нидерландия	5 195 120
9	Нидерландия	7 444 142	Португалия	6 355 775	Израел	4 704 088
10	Израел	6 422 055	Испания	5 774 392	Русия	4 506 681
11	Румъния	6 322 447	Белгия	5 493 362	Румъния	3 893 981
12	Полша	5 047 292	Люксембург	5 175 021	Белгия	3 634 672
13	ОАЕ	4 848 770	Сеута	4 899 300	Полша	3 474 726
14	Белгия	4 406 136	Исландия	4 673 825	Египет	3 136 160
15	България	4 364 240	Норвегия	4 513 693	Китай	2 865 866
16	Египет	4 135 904	Швеция	3 953 436	ОАЕ	2 828 043
17	Гърция	3 070 406	Финландия	3 662 748	България	2 634 444
18	Китай	2 977 450	Лихтенщайн	3 118 900	Саудитска Арабия	2 505 020
19	Мароко	2 869 765	Австрия	2 976 888	Иран	2 253 118
20	Иран	2 781 469	Швейцария	2 900 545	Украйна	2 090 327

Основни страни партньори при внос /хил. щ. долара/

№	Страна	2022	Страна	2021	Страна	2020
	Общо	331 099 744	Общо	271 425 553	Общо	219 516 807
1	Русия	54 307 878	Китай	32 238 052	Китай	23 041 354
2	Китай	37 711 822	Русия	28 959 361	Германия	21 732 759

3	Скрита страна	31 297 506	Скрита страна	24 386 395	Русия	17 829 309
4	Германия	21 563 654	Германия	21 726 305	Скрита страна	13 662 686
5	САЩ	14 045 263	САЩ	13 147 623	САЩ	11 524 951
6	Швейцария	12 873 096	Италия	11 562 694	Италия	9 199 617
7	Италия	12 672 859	Индия	7 936 146	Ирак	8 201 651
8	Индия	10 065 592	Франция	7 931 536	Швейцария	7 770 804
9	Франция	8 537 517	Южна Корея	7 597 023	Франция	6 988 074
10	Южна Корея	8 308 095	Испания	6 311 611	Южна Корея	5 734 268
11	Испания	6 268 366	Белгия	5 628 385	ОАЕ	5 603 801
12	Великобритания	5 328 031	Великобритания	5 558 194	Великобритания	5 582 666
13	Бразилия	4 557 204	Украйна	4 524 675	Испания	5 039 428
14	Нидерландия	4 139 595	Нидерландия	4 508 587	Индия	4 830 115
15	Япония	4 115 959	Япония	4 389 292	Япония	3 743 373
16	Белгия	4 088 787	Бразилия	3 827 073	Белгия	3 716 088
17	ОАЕ	4 077 301	Полша	3 635 826	Нидерландия	3 628 586
18	Украйна	4 015 967	Саудитска Арабия	3 456 314	Бразилия	3 228 347
19	Малайзия	3 923 418	Румъния	3 434 434	Полша	3 005 108
20	Саудитска Арабия	3 889 876	Малайзия	3 098 059	Румъния	2 769 253

Външна търговия по сектори

- Износ /хил. щ. долара/

№	Chapters	2020	2021	(%)
	Export			
	Total	169 637 755	225 291 385	32,8
1	87 Vehicles other than railway or tramway rolling-stock, parts thereof	22 097 834	25 031 696	13,3
2	84 Boilers, machineries and mechanical appliances, parts thereof	16 795 918	20 780 037	23,7
3	72 Iron and steel	8 803 060	17 089 925	94,1
4	85 Electrical machinery and equipment, parts thereof	9 303 302	12 014 221	29,1
5	71 Precious stones, precious metals, pearls and articles thereof	6 693 436	10 962 233	63,8
6	61 Knitted and crocheted goods and articles thereof	8 384 813	10 785 353	28,6
7	27 Mineral fuels, minerals oils and product of their distillation	4 715 214	8 511 128	80,5
8	39 Plastic and articles thereof	6 971 070	10 017 450	43,7
9	73 Articles of iron and steel	6 361 211	8 802 315	38,4
10	62 Non knitted and crocheted goods and articles thereof	6 599 013	7 516 591	13,9
11	8 Edible fruits and nuts, peel of melons or citrus fruits	4 830 253	5 368 350	11,1
12	76 Aluminium and articles thereof	3 060 760	5 174 281	69,1
13	94 Furniture	3 896 614	4 788 640	22,9
14	57 Carpets, mats matting and tapestries	2 621 080	3 240 304	23,6
15	40 Rubber and articles thereof	2 655 884	3 455 254	30,1
16	25 Salt, sulphur, earths and stones, plastering materials, lime and cement	2 801 068	3 419 609	22,1
17	63 Old clothing and other textile articles, rags	2 521 146	2 895 353	14,8
18	20 Preparations of vegetables, fruits or other parts of plants	2 364 521	2 696 086	14,0

19	74	Copper and articles thereof	1 580 972	2 600 107	64,5
20	19	Preparations of cereals, flour or starch or milk	2 077 469	2 170 299	4,5
		Other Chapters	44 503 117	57 972 154	30,3

- Внос /хил. щ. долара/

№	Chapters	2020	2021	(%)
	Import			
	Total	219 516 807	271 424 473	23,6
1	27 Mineral fuels, minerals oils and product of their distillation	28 925 037	50 691 666	75,3
2	84 Boilers, machineries and mechanical appliances, parts thereof	25 272 067	30 964 449	22,5
3	72 Iron and steel	15 102 954	27 616 947	82,9
4	85 Electrical machinery and equipment, parts thereof	17 140 310	19 966 240	16,5
5	39 Plastic and articles thereof	11 738 901	17 590 499	49,8
6	87 Vehicles other than railway or tramway rolling-stock, parts thereof	15 291 491	15 594 822	2,0
7	29 Organic chemicals	5 888 476	9 342 022	58,6
8	76 Aluminium and articles thereof	3 407 708	6 592 854	93,5
9	10 Cereals	3 281 100	4 248 707	29,5
10	90 Optical, photographic, cinematographic, measuring checking, precision	4 753 661	4 882 480	2,7
11	74 Copper and articles thereof	3 211 874	5 265 610	63,9
12	71 Precious stones, precious metals, pearls and articles thereof	26 590 853	7 075 296	-73,4
13	52 Cotton,cotton yarn and cotton textiles	2 543 091	3 714 942	46,1
14	15 Animals and vegetable fats and oils and their cleavage products	1 636 115	2 499 342	52,8
15	30 Pharmaceutical products	4 958 092	6 874 907	38,7
16	40 Rubber and articles thereof	2 692 287	3 578 968	32,9
17	38 Miscellaneous chemical products	2 390 808	2 902 670	21,4
18	88 Aircraft and parts thereof	3 767 943	2 832 409	-24,8
19	73 Articles of iron and steel	2 459 955	2 845 481	15,7
20	48 Paper and paperboard,articles of paper pulp of paper or of paperboard	2 428 687	2 741 502	12,9
	Other Chapters	36 035 396	43 602 658	21,0

Сред основните търговски партньори на Турция през 2022 г. се нареждат при износа: Германия, Великобритания, САЩ, Ирак и Италия. При вноса на първо място е Русия, следвана от Китай, Германия и САЩ.

Водещите стоки при турския износ са моторните превозни средства и резервни части за тях; бойлери, машини и механични прибори; желязо и стомана; електрически машини и оборудване; скъпоценни камъни, ценни метали, перли и стоки от тези материали; плетени артикули; пластмаса и продукти от пластмаса и др.

При вноса преобладават минерални горива, минерални масла и продукти от тяхната дестилация; бойлери, машини и механични прибори; желязо и стомана; електрически машини и оборудване; пластмаса и продукти от пластмаса; и др.

ОТНОШЕНИЯ С БЪЛГАРИЯ

Търговия

Турция е един от водещите търговско-икономически партньори на България. Географската близост и потенциала на турската икономика и пазар предопределят висока икономическа активност между българските и турските фирми. През последните две години се наблюдава устойчива тенденция за преминаването от балансирана двустранна търговия към отрицателни за България стойности, дължащо се на обезценяването на турската лира и агресивната политика за стимулиране на турския износ.

За първото полугодие на 2022 г. стокообменът с Турция е в размер на 3,794 млрд. евро /ръст от 55,4%, дял 7,6%/ . Износът към Турция през периода е в размер на 1,459 млрд. евро /ръст от 31,6%, дял 6.2%/ , с което Турция заема пето място между търговските партньори на България. Вносът е в размер на 2,334 млрд. евро /ръст от 75,2%, дял 8,8%/ , с което Турция заема трето място между търговските партньори на България.

Година	Стокообмен млн.евро	Ръст %	Износ млн.евро	Ръст %	Внос млн.евро	Ръст %	Салдо млн.евро
2010	2 363.8	33.8	1 317.2	55.6	1 046.6	13.8	270.6
2011	2 879.8	21.8	1 773.1	34.6	1 106.7	5.7	666.4
2012	3 146.4	9.3	1 957.7	10.4	1 188.7	7.4	769.0
2013	3 514.5	11.7	2 004.2	2.4	1 510.3	27.1	493.9
2014	3 544.6	0.9	2 076.6	3.6	1 468.0	-2.8	608.6
2015	3 501.6	-1.2	2 006.2	-3.4	1 495.4	1.9	510.8
2016	3 514.8	0.4	1 889.1	-5.8	1 625.6	8.7	263.5
2017	4 390.5	24.9	2 481.4	31.4	1 909.1	17.4	572.3
2018	4 938.2	-4.9	2 557.6	-12.9	2 380.7	5.4	150.0
2019	4 370.2	-4.8	2 171.8	-9.0	2 198.4	-0.4	-26.5
2020	3 975.8	-9	1 802.6	-17	2 173.1	-1.1	-370.4
2021	5 216.4	30.9	2 144.1	18.7	3 072.2	40.9	-928.1
01-06 2021	2 442	-	1 109.2	-	1 332.8	-	-174.3
01-06 2022	3 794.8	55.4	1 459.9	31.6	2 334.9	75.2	-875

Водещи стоки в износа за България: Медни руди и техните концентрати; Телове от мед; Пътнически автомобили и други автомобилни превозни средства; Плосковалцувани продукти от желязо или от нелегирани стомани; Жици, кабели (включително коаксиалните кабели) и други изолирани електрически проводници; кабели от оптични влакна, съставени от отделно облицовани влакна; Електрическа енергия; Конструкции и части за конструкции (например мостове и елементи за мостове, врати на шлюзи, кули) и др.

Водещи стоки във вноса от България: Рафинирана мед и медни сплави в необработен вид; Нефтени масла и масла от битуминозни минерали; Жици, кабели (включително коаксиалните кабели) и други изолирани електрически проводници;

Необработено олово; Отпадъци и отломки от чугун, желязо или стомана (скрап); Необработен цинк; Какаова маса, дори обезмаслена; Полимери на пропилен или на други олефини в първични форми и др.

Инвестиции

По данни на БНБ в периода 2017-2021 г. размерът на ПЧИ от Турция към България са съответно 879,1 млн. евро, 918,6 млн. евро, 889,3 млн. евро, 1041,0 млн. евро и 1083,9 млн. евро.

По Закона за насърчаване на инвестициите (ЗНИ) до 2022 г. са сертифицирани **29 проекта с участието на турски инвеститори** на обща стойност 992,41 млн. лева и са разкрити 4 308 нови работни места.

Водещи турски инвеститори в България са „Тракия Глас България“ ЕАД (Шишеджам, Турция), „Теклас България“ ЕАД, „Алкомет“ АД, „Акташ“ АД и др.

Интересът на турските фирми в България е насочен към проекти, свързани с изграждане на транспортната и енергийна инфраструктура на страната ни, строителство на жилищни, търговски и офис сгради, банковия сектор и здравеопазването.

Хранително-вкусовата, химическата и текстилната промишленост също предлагат широко поле за инвестиции.

Съществува неизползван потенциал за навлизането на още производители на автомобилни части - сектор, в който Турция има сериозни традиции и дял в световното производство.

Перспективните направления за сътрудничество между България и Турция са в изграждането на смесени предприятия, участието на турски фирми в големи инфраструктурни и строителни проекти, както и сътрудничество в туризма.

Туризм

През 2021 г. България е посетена от 401 359 турски туристи /ръст от 20,9% спрямо 2020 г./, с което Турция заема второ място по брой туристи след Румъния.

За периода януари-юни 2022 г. България е посетена от 260 181 турски туристи /ръст от 81,3% спрямо същия период на 2021 г./, с което Турция заема трето място по брой туристи.

Турските туристи в България обикновено са млади хора и такива на средна възраст (до 54 годишни), предимно високо образовани и принадлежащи най-вече към групи, които получават над средните или високи доходи.

Като се има предвид конкурентоспособността на България по отношение на различните видове почивки (също и с оглед на това, което самата Турция може да предложи), най-добрите пазарни перспективи за България на пазар Турция се наблюдават за почивки със зимен спорт, ски почивки – а за по-малка целева група също и в комбинация със спа, балнео и уелнес предложения. Освен почивките със зимен спорт, обиколките ориентирани към

разглеждане на природни забележителности и също комбинирани с посещение на София, както и летните почивки в планината и пътувания насочени към забавления и посещения на казина.

Турски туристи посетили България

година	Брой туристи	Изменение спрямо предходна година
2011	184 835	- 9,4
2012	293 818	59,0
2013	381 704	29,9
2014	438 306	14,8
2015	519 050	18,4
2016	565 368	8,9
2017	636 046	12,5
2018	625 254	-1,7
2019	648 740	3,8
2020	332 036	-48,8
2021	401 359	20,9
01-06 2021	146 037	-
01-06 2021	260 181	81,3

Български туристи посетили Турция

година	Брой туристи	Изменение спрямо предходна година
2010	1 226 543	- 3,2 %
2011	1 178 547	- 3,9 %
2012	1 044 405	- 5,2 %
2013	1 060 847	1,6 %
2014	1 106 913	4,3 %
2015	1 241 733	12,2 %
2016	1 218 842	- 1,8 %
2017	1 311 252	7,6 %
2018	1 515 894	15,6 %
2019	1 621 597	7 %
2020	1 242 961	-23,3 %
2021	1 402 795	12,86%
01-11 2022	2 621 836	130,62%

ПРАВНО-НОРМАТИВНА БАЗА И ПОЛЕЗНИ БИЗНЕС КОНТАКТИ

Важни институции:

http://www.tbmm.gov.tr/	Велико Национално Събрание на Турция
https://www.tccb.gov.tr/	Президентство на Турция
https://www.tccb.gov.tr/kabine/	Кабинет
http://www.adalet.gov.tr/	Министерство на правосъдието
https://ailevecalisma.gov.tr/	Министерство на семейството, труда и социалните услуги
https://csb.gov.tr/	Министерство на околната среда и градоустройството
http://www.mfa.gov.tr	Министерство на външните работи
http://www.enerji.gov.tr/	Министерство на енергетиката и природните ресурси
https://www.gsb.gov.tr/	Министерство на младежта и спорта
https://www.hmb.gov.tr/	Министерство на хазната и финансите
https://www.icisleri.gov.tr/	Министерство на вътрешните работи
https://www.ktb.gov.tr/	Министерство на културата и туризма
https://www.meb.gov.tr/	Министерство на националното образование
https://www.msb.gov.tr/	Министерство на националната отбрана
https://www.saglik.gov.tr/	Министерство на здравето
https://www.sanayi.gov.tr/	Министерство на индустрията и технологиите
https://www.tarimorman.gov.tr/	Министерство на земеделието и горите
https://www.ticaret.gov.tr/	Министерство на търговията
https://www.uab.gov.tr/	Министерство на транспорта и инфраструктурата
http://www.dsi.gov.tr/	Генерален директорат по водите
http://www.kgm.gov.tr	Генерална дирекция за пътищата
http://www.kosgeb.gov.tr/	Управителен съвет за подпомагане и развитие на малките и средните предприятия
http://www.sgk.gov.tr/	Социално осигурителен институт
http://www.turkstat.gov.tr/	Турски статистически институт
http://www.btk.gov.tr/	Съвет за информационни и комуникационни технологии
http://www.rtuk.org.tr/	Висш съвет за радио и телевизия
http://www.tcmb.gov.tr/	Централна банка на Турция
http://www.bddk.org.tr/	Агенция за регулиране и наблюдение на банките
http://www.tedas.gov.tr/	Турска компания за електро-разпределение
http://www.teias.gov.tr/	Турска компания за пренос на електроенергия
http://www.epdk.gov.tr/	Регулаторен орган на енергийния пазар
http://www.taek.gov.tr/	Турска организация по атомна енергия

<http://www.tubitak.gov.tr/>

Съвет за научни и технологични проучвания на
Турция

<http://www.invest.gov.tr/>

Как да инвестираме в Турция?

Водещи търговско-промишлени палати, стопански камари и браншови организации:

<https://www.deik.org.tr/>

Организация за външно-търговски връзки

<http://www.tusiad.org.tr/>

Асоциация на турските индустриалци и бизнесмени

<http://www.musiad.org.tr/>

Асоциация на независимите индустриалци и
бизнесмени

<http://www.tobb.org.tr/>

Съюз на палатите и борсите в Турция

<http://www.atonet.org.tr/>

Търговска палата на Анкара

<http://www.aso.org.tr/>

Промишлена палата на Анкара

<http://www.izto.org.tr/>

Търговска палата на Измир

<http://www.ebso.org.tr/>

Промишлена палата на Егейския регион

<http://www.ito.org.tr/>

Търговска палата на Истанбул

<http://www.iso.org.tr/>

Промишлена палата на Истанбул

<http://www.kto.org.tr/>

Търговска палата на Коня

<http://www.kso.org.tr/>

Промишлена палата на Коня

<http://www.adana-to.org.tr/>

Търговска палата на Адана

<http://www.adaso.org.tr/>

Промишлена палата на Адана

<http://www.btso.org.tr/>

Търговско-промишлена палата на Бурса

<http://www.etso.org.tr/>

Търговско-промишлена палата на Одрин

<http://www.tepav.org.tr/>

Фондация за проучване на икономическата политика
на Турция

Правно-нормативни източници:

<http://www.resmigazete.gov.tr/>

Официален вестник на Турция

<http://www.turkhukuksitesi.com/>

Юридически портал

<http://www.doingbusiness.org/contributors/doing-business/turkey>

КООРДИНАТИ НА БЪЛГАРСКАТА ДИПЛОМАТИЧЕСКА МИСИЯ И СТИВ

ПОСОЛСТВО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В АНКАРА, ТУРЦИЯ

Ръководител на СТИВ-Анкара:

Светослав Кирков

124, Atatürk Bul., 06680 Kavaklıdere-Çankaya, Ankara

тел: +90 312 466 23 04

факс: +90 312 467 25 74

e-mail: s.kirkov@mi.government.bg

ГЕНЕРАЛНО КОНСУЛСТВО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В ИСТАНБУЛ, ТУРЦИЯ

Ръководител на СТИВ-Истанбул:

Тошко Томов

44, Adnan Saygun cad., 2. Levent, Ulus, Istanbul

тел: +90 212 282 9020

факс: +90 212 282 9021

e-mail: t.tomov@mi.government.bg

<https://www.facebook.com/BGEconOfficeTR>

<https://twitter.com/bgeconofficetr>

<https://www.linkedin.com/in/tradeeconomic-office-turkey-205613136>

Помощник-ръководител на СТИВ-Истанбул:

Венцеслав Петров

тел. +90 212 281 01 14

факс: +90 212 281 01 11

e-mail: v.petrov@mi.government.bg

СЛУЖБА ПО ТЪРГОВСКО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ВЪПРОСИ, ГР. БУРСА

Ръководител на СТИВ-Бурса:

Любомир Любенов

Бурса, Aydin Sok. № 1, Adalet mah., Osmangazi/Bursa

тел/факс: +90 224 247 40 89

моб: +90 537 954 76 06

l.lyubenov@mi.government.bg;

ДРУГА ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

Дата: 31.01.2023 г.

Изготвил: С. Кирков, Л. Любенов